

Innhold

Forord	12
1 Markedsføringens oppgaver og rolle	14
1.1 Markedsføringens plass i samfunnet	15
1.1.1 Markedsføringens betydning	18
1.1.2 Konkurransformer	24
1.2 Hva er markedsføring?	30
1.2.1 Markedsføringsledelse – det tradisjonelle perspektivet	35
1.2.2 Markedsføringsledelse – fornyet perspektiv	40
1.2.3 Konkurransmidler (marketing mix)	42
1.3 Markedsinndeling	45
1.3.1 Forbrukermarkedet	46
1.3.2 Bedriftsmarkedet	48
1.3.3 Tjeneste- eller servicemarkedet	49
1.3.4 Det offentlige marked	50
1.4 Strategi og markedsplanlegging – en oversikt	51
1.5 Markedsorientering – kjernen i markedsføring	53
1.6 Særlige utfordringer for markedsføreren fremover	57
Nøkkelbegreper	60
Sammendrag	61
2 Markedsføringens omgivelser	64
2.1 Markedsføringssystemet	65
2.2 Markedsføringens arbeidsbetingelser	70
2.3 Juridiske rammebetingelser som er av spesiell betydning for markedsføring	81
Nøkkelbegreper	99
Sammendrag	99
3 Strategi og markedsplanlegging	100
3.1 Hva forstår vi med strategi?	101
3.2 Visjon, forretningsidé, kjerneverdier og samfunnsansvar	104
3.3 Mål	110
3.3.1 Spesielt om inntektsmål	113
3.4 Overordnede strategivalg	115
3.4.1 Strategiklokken	115
3.4.2 Ekspansjonsmatrisen	119
3.4.3 Strategiske alternativer med utgangspunkt i markedsposisjon og konkurransesituasjonen i markedet	125
3.4.4 Virkemidler og målgrupper i markedsstrategien	133
3.5 På hvilket grunnlag bør den overordnede strategien utvikles?	136
3.6 Måleparametere knyttet til overordnede strategivalg	138
3.6.1 Nettopprofitt/avkastning på salg	139

3.6.2	Avkastning på investert kapital	139
3.6.3	Prosjektavkastningsmål	139
3.6.4	Avkastning på markedsinvesteringer	141
3.7	Forutsetninger for god markedsstrategi	142
3.7.1	Utvikling av strategisk problemdefinisjon ved hjelp av en SOFT-analyse	142
	Appendiks 3. A Plandokumentet	153
	Nøkkelbegreper	157
	Sammendrag	157
4	Kjøpsatferd – det individuelle marked	158
4.1	Hva er kjøpsatferd?	159
4.1.1	«Alt blir likt»-syndromet	160
4.1.2	Konsekvenser av at alt blir så likt	161
4.2	Kjøpsatferd og fallgruver	161
4.2.1	Logiske feller	161
4.2.2	«Nærsynthet»	162
4.3	Trinn i atferdsprosessen	162
4.3.1	Problemerkjenning	163
4.3.2	Involvering og beslutninger	165
4.3.2	Informasjonssøking	166
4.3.3	Evaluering av alternativer	168
4.3.4	Valg av alternativ	178
4.3.5	Resultater	180
4.4	Forhold som virker inn på kjøpsatferden	181
4.4.1	Kultur	182
4.4.2	Sosial klasse	183
4.4.3	Referansegruppe	184
4.5	Forbrukerens aksept av nye produkter	185
4.5.1	Adopsjonsprosessen	185
4.5.2	Diffusjonsprosessen	187
4.5.3	Trender i kjøpsatferden	188
	Nøkkelbegreper	189
	Sammendrag	189
5	Kjøpsatferd på bedriftsmarkedet	192
5.1	Typiske trekk ved bedriftsmarkedet	193
5.2	Klassifisering av produkter på bedriftsmarkedet	196
5.3	Ulike typer kjøp	198
5.4	Organisasjoners kjøpsatferd	202
5.4.1	Kjøpsprosessen	202
5.4.2	Viktige kjøpskriterier på bedriftsmarkedet	207
5.4.3	Segmentering på bedriftsmarkedet	210
5.5	Nærmere beskrivelse av relasjoner på bedriftsmarkedet	212
5.6	Digitaliseringens betydning på bedriftsmarkedet	218
5.7	Det offentlige marked	222
5.7.1	EØS- og WTO-avtalens innkjøpsregler	224
5.7.2	Konsekvenser for næringslivet	225

Nøkkelbegreper	226
Sammendrag	227
6 Markedssegmentering og målgrupper	228
6.1 Markedssegmentering	231
6.1.1 Livsstilskriterier	235
6.2 Norske livsstilsundersøkelser	238
6.2.1 Norsk Monitor	238
6.3 Fordelssegmentering	240
6.4 Målrettet markedsføring	240
6.4.1 Udifferensiert markedsføring	241
6.4.2 Differensiert markedsføring	241
6.4.3 Big Data	243
6.4.4 Konsentrert markedsføring	244
6.4.5 Porteføljeforvaltning	245
6.5 Markedssegmentering og lønnsomhet	245
6.6 En kundes lønnsomhet over tid	247
«The Long Tail»	248
Nøkkelbegreper	249
Sammendrag	250
7 Relasjonsmarkedsføring	252
7.1 Hva er relasjonsmarkedsføring?	254
7.2 Tilfredshet og lojalitet som mål for en relasjonsstrategi	258
7.2.1 Lojalitet	258
7.2.2 Kundetilfredshet	261
7.3 Hvilke faktorer kan skape langsiktige relasjoner?	266
7.4 Barrierer for utvikling av en relasjonsstrategi	276
7.4.1 Under hvilke forutsetninger er relasjonsmarkedsføring ikke aktuelt?	276
7.4.2 Betydningen av teknologi	278
7.5 Kundeporteføljebehandling	280
7.6 Målekriterier i sammenheng med relasjonsmarkedsføring	284
Nøkkelbegreper	287
Sammendrag	287
8 Markedsanalyser og prognoser	290
8.1 Hva er markedsanalyser?	291
8.2 Arbeidsgangen ved markedsanalyseprosjekter	294
8.3 Metoder for datainnsamling ved primærundersøkelser	302
8.3.1 Kvalitative metoder	302
8.3.2 Kvantitative metoder	304
8.4 Feilkilder ved markedsanalyser	318
8.5 Hvor mye bør man satse på markedsanalyser?	321
8.6 Prognoser – hva og hvorfor?	323
8.7 Prognosemetoder	324
8.7.1 Delphi-metoden	325

8.7.2	Scenariometoden	325
8.7.3	Salgsapparatets og forhandlernes vurderinger	326
8.7.4	Analyse av kjøpsplaner	326
8.7.5	Analogimetoden	327
8.7.6	Tidsserieanalyser	327
8.7.7	Etterslepsprognoser	328
	Nøkkelbegreper	329
	Sammendrag	330
9	Produktutvikling og produktpolitikk	332
9.1	Produktbegrepet	333
9.2	Vurdering av sortiment	334
9.2.1	Forutsetninger for sortimentsvurderinger	334
9.2.2	Strategiske forretningsområder	337
9.2.3	Problemer med sortimentsbeslutninger	338
9.2.4	Analyseverktøy for produktstrategi	342
9.3	Hva er kvalitet?	346
9.4	Posisjonering	348
9.4.1	Hva er posisjonering?	348
9.4.2	Posisjonering gjennom rasjonelle produktfordeler	349
9.4.3	Psykologiske produktfordeler	350
9.4.4	Posisjonering og assosiasjoner	351
9.4.5	Likhetsmomenter og forskjellighetsmomenter	352
9.5	Merkevarestrategi	353
9.5.1	Er merkeprodukter viktigere i dag enn tidligere?	355
9.5.2	Hvordan bygger man et merke?	358
9.5.3	Private merker	361
9.5.4	Sjekkliste for markedsførere av merkevarer	362
9.5.5	«CVA» Kunde – verdi – økning	363
9.6	Merkevarer og fallgruver	364
9.6.1	Fallgruver	364
9.6.2	Blir vi lurt?	364
9.7	Produktutvikling	365
9.7.1	Hva er et nytt produkt?	367
9.8	Livssyklus	377
9.8.1	Strategi i de ulike stadiene	379
9.8.2	Hvor er produktet i livssyklusen	384
	Nøkkelbegreper	385
	Sammendrag	386
10	Distribusjon	388
10.1	Begreper, oppgaver og former for distribusjon	389
10.2	Aktører i distribusjonskanalene	395
10.2.1	Detaljistformater	397
10.2.2	Engros- og agentvirksomhet	400
10.2.3	Multilevel-/nettverksmarkedsføring	401
10.2.4	Tredjepartsaktører	403
10.3	Samarbeid og integrasjon	406

10.3.1	Forbrukerkooperasjonen	408
10.3.2	Filialforetak	409
10.3.3	Frivillige kjeder	411
10.3.4	Franchising	413
10.4	Markedsstrategier for detaljister	415
10.5	Internett som distribusjonskanal.	419
10.6	Konflikter i distribusjonskanalene	424
10.6.1	Horisontale konflikter	425
10.6.2	Vertikale konflikter.	425
10.7	Valg av distribusjonskanal	426
10.7.1	Faktorer som påvirker valg av distribusjonskanal.	427
10.7.2	Distribusjonsstrategi.	428
10.8	Fysisk distribusjon	436
10.8.1	Hva innebærer fysisk distribusjon?	436
10.8.2	Mål for distribusjonen	437
10.9	Målekriterier for effektivitet i distribusjonen	438
10.9.1	Sammenligning av ulike distribusjonsalternativ	439
10.9.2	Distribusjonskanalenes dekningsgrad i markedet	441
10.9.3	Måleparametere knyttet til forsyningskjeden	442
	Nøkkelbegreper.	444
	Sammendrag	444
11	Prispolitikk.	446
11.1	Mål for prispolitikken.	448
11.1.1	Maksimere salget	449
11.1.2	Markedsandel	449
11.1.3	Maksimere fortjenesten	449
11.1.4	Ønske om en gitt fortjenestemargin	450
11.1.5	Møte eller unngå konkurranse	451
11.1.6	Stabilisere prisnivået.	451
11.1.7	Støtte andre produkter	451
11.2	Pristeori.	452
11.2.1	Priselastisitet	454
11.3	Faktorer som bestemmer prispolitikken.	458
11.3.1	Interne faktorer.	458
11.3.2	Eksterne faktorer	459
11.4	Prisstrategi	462
11.4.1	Grunnleggende beslutninger	462
11.4.2	Mellomleddenes betydning	469
11.5	Former for prissetting	471
11.5.1	Kostnadsorienterte priser.	471
11.5.2	Etterspørselsorienterte priser.	472
11.5.3	Konkurransorienterte priser	476
11.6	Rabattpolitikk.	477
11.7	Økonomiske konsekvenser av prisendringer	479
	Nøkkelbegreper.	481
	Sammendrag	482

12 Markedskommunikasjon og salg	484
12.1 Kommunikasjon	485
12.1.1 Salgsfremmende tiltak (sales promotion)	485
12.1.2 Informasjon og samfunnskontakt	485
12.1.3 Personlig salg	485
12.1.4 Design	486
12.2 Trinn i kommunikasjonsprosessen	487
12.2.1 Kilde	488
12.2.2 Koding og dekoding	489
12.2.3 Budskap	490
12.2.4 Kanal	493
12.2.5 Reaksjon	494
12.3 Reklame	498
12.3.2 Viktige problemstillinger i reklamen	499
12.3.3 Reklamebudsjettering	499
12.3.4 Budskapets innhold og form	501
12.4 Public Relations	505
12.5 Sponsing	506
12.5.1 Hvordan virker sponsing?	507
12.5.2 Hva påvirker effekten av sponsing?	507
12.5.3 Er sponsing assosiasjonsmarkedsføring?	509
12.6 Medievalg	511
12.6.1 Litt om de enkelte medier	513
12.6.2 Aviser	514
12.6.3 Magasiner og ukeblader	515
12.6.4 TV	516
12.6.5 TV-plakater	518
12.6.6 Sosiale media – reklame på internett	519
12.6.7 Radioreklame	527
12.6.8 Reklamefilm	529
12.7 Effektmåling	530
12.8 Personlig salg	531
12.8.1 Selgerens ulike roller	532
12.8.2 Former for salg	533
12.8.3 Salgsfunksjonen og markedsføring	535
12.8.4 Salgsprosessen	535
12.8.5 Selgerens egenskaper	538
12.8.6 Salgsledelse	538
Nøkkeltbegreper	539
Sammendrag	540
13 Tjenestemarkedsføring og servicemedarbeideren	542
13.1 Viktigheten av servicemedarbeideren i produktleveransen	543
13.2 Utvikling av en servicekultur – en grunnleggende premiss for tjenesteyting	546
13.3 Drivere for å gjøre bedriften i stand til å realisere og levere serviceløftet	547
13.4 Gap-modellen	552

Nøkkelbegreper	553
Sammendrag	554
14 Internasjonal markedsføring	566
14.1 Hva er internasjonal markedsføring?	567
14.2 Arbeidsoppgaver i internasjonal markedsføring.	570
14.2.1 Internasjonaliseringsprosessen	571
14.2.2 System og omgivelser.	574
14.2.3 «Screening» av utenlandsmarkeder	577
14.2.4 Valg av marked og markedssegmenter	578
14.2.5 Inngangsstrategier	579
14.3 Internasjonalisering – en læringsprosess i bedriften	582
14.4 Den internasjonale «marketing mix»	584
14.4.1 Distribusjon.	588
14.4.2 Prissetting	591
14.5 Gjennomføring og kontroll av utenlandsoperasjoner	592
Nøkkelbegreper.	592
Sammendrag	593
15 Kontroll av markedsføringen	594
15.1 Normal kontrollprosedyre.	595
15.2 Fire kontrolltyper	595
15.2.1 Budsjettkontroll	596
15.2.2 Lønnsomhetskontroll.	598
15.2.3 Effektkontroll	599
15.2.4 Strategisk kontroll	600
Nøkkelbegreper.	603
Litteratur	604
Stikkordregister	615